

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE.....	1
A. WIE ZIJN WIJ?	2
B. INLEIDING ACCOUNTING HOOFDSTUK A EXTERNE VERSLAGGEVING	3
C. INLEIDING ACCOUNTING HOOFDSTUK B REGELGEVING	9
D. SLIMCHECK INLEIDING ACCOUNTING	14
E. BESCHIKBAARHEIDSDATA VERSLAGEN SLIMSTUDEREN.NL	15
F. CAPITA SELECTA	16
G. OEFENOPGAVEN WISKUNDE 1	17

A. Wie zijn wij?

SlimStuderen.nl is al negen jaar hét ideale studiemiddel voor studenten bedrijfskunde, economie, rechten, geneeskunde en IBA! SlimStuderen.nl helpt studenten vakken met succes af te ronden door verslagen aan te bieden die de hoofdlijnen weergeven van de verplichte literatuur voor een vak. Deze verslagen zijn kwalitatief hoogwaardig, makkelijk te bestellen en nog betaalbaar ook!

Naast een samenvatting van de literatuur, bieden we ook nog andere handige hulpmiddelen aan die goed van pas komen bij de voorbereiding op je tentamens. Zo bieden wij ook zeer handige SlimChecks aan. Deze SlimChecks zijn een ideaal hulpmiddel bij de laatste stressmomenten voor het tentamen. De SlimCheck is een begrippenlijst waarmee je in een oogopslag ziet op welke bladzijde in het verslag, het betreffende begrip wordt uitgelegd.

Bovendien kun je ook bij ons terecht voor de boekjes Eerste Hulp bij Studeren en Eerste Hulp bij Statistiek. Uit ervaring weten we dat eerstejaarsstudenten veel profijt hebben van het gebruik van deze boekjes. Zeker voor de lastige statistiekvakken biedt Eerste Hulp bij Statistiek een uitkomst!

Daarnaast hebben we een nauw samenwerkingsverband met EFR. Zo kun je onze verslagen tegelijk met de boeken bestellen en dan profiteer je van een aantrekkelijke korting. De verslagen worden vervolgens naar je thuisadres verzonden.

Om je kennis te laten maken met SlimStuderen.nl, vind je in deze informatiebundel de eerste twee hoofdstukken van het eerstejaarsvak Inleiding in de Accounting (deel 1). Mocht je de rest van het verslag en de overige verslagen die we aanbieden ook willen hebben, kijk dan op: www.slimstuderen.nl

Wil je meer informatie over de verslagen van SlimStuderen.nl, aarzel dan niet om een email te sturen naar klantenservice@slimstuderen.nl

Volg ons ook op Twitter <http://twitter.com/SlimStuderen> en kom altijd alles over SlimStuderen als eerste te weten!

We hopen dat deze informatiebundel je een duidelijk beeld geeft van hetgeen je van SlimStuderen.nl kunt verwachten tijdens je studie Economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

SlimStuderen.nl wenst je veel succes met je studie!

B. Inleiding Accounting Hoofdstuk A Externe verslaggeving

Interne en externe verslaggeving

In dit verslag wordt de nadruk gelegd op externe verslaggeving. **Externe verslaggeving** houdt een financieel georiënteerde informatieverschaffing vanuit organisaties in voor bijbehorende belanghebbenden. De nadruk ligt hierbij op het systematisch verschaffen van financiële informatie.

Informatiebehoeften en besluitvorming

De informatie die verstrekt wordt door bedrijven komt uit een administratief systeem. Van dit systeem wordt ook gebruik gemaakt bij de interne informatievoorziening. **Informatiebehoeften** ontstaan doordat mensen, die behoefte hebben aan bepaalde informatie, besluiten willen nemen, waarvoor zij informatie nodig hebben.

Bij **interne informatieverschaffing** wordt er gebruik gemaakt van het inzicht in de informatiebehoeften, die binnen de onderneming bestaat. Het gaat hierbij om de besluitvorming binnen een organisatie, waarbij gekeken wordt naar het functioneren van de organisatie op de verschillende niveaus van verantwoordelijkheid. Er zijn verschillende punten binnen de interne informatieverschaffing waarbij er verschillende externe voorschriften in acht genomen moeten worden.

Bij **externe informatieverschaffing** gaat het om de informatieverschaffing aan derden. De belangrijkste externe belanghebbenden zijn:

- Beleggers die van plan zijn aandelen te kopen of te verkopen;
- Banken;
- Leveranciers;
- Eventueel nieuwe werknemers.

Vaak komt het voor dat **externe belanghebbenden** andere informatie willen hebben dan een organisatie bereid is te verschaffen. Tegengestelde belangen tussen organisatie en externe gebruikers komen dan ook vaak voor en deze zijn niet makkelijk op te lossen. Dit geldt ook voor tegengestelde belangen tussen externe gebruikers onderling.

Politieke dimensie

Er zijn verschillende groepen belanghebbenden binnen een maatschappij. Door deze groepen zijn externe informatiebehoeften vaak tot in detail bekend. Dit betekent echter niet dat organisaties alle informatie prijs zullen geven. Organisaties moeten bereid zijn en in staat zijn om de gewenste informatie te verstrekken. Hierbij spelen normen een belangrijke rol. Er moet tegenwoordig veel meer informatie verschaft worden dan vroeger.

Externe informatieverschaffing en plaats in de maatschappij

Informatie betekent vaak de sleutel tot invloed en macht. Informatie kan daarom leiden tot een belangentegenstelling tussen de leiding van een onderneming en groepen belanghebbenden.

Drie modellen voor een onderneming

De verhouding tussen een onderneming en haar stakeholders kan worden weergegeven met behulp van drie modellen:

- **Het bezitsmodel:** hier hoort de onderneming bij de eigenaar, waarbij er geen strikte scheiding is tussen zijn vermogen en dat van de onderneming. Voorbeelden hiervan zijn de vennootschap onder firma en de eenmanszaak. Deze ondernemingen hoeven niet veel informatie te verschaffen aan derden, omdat die er niet veel belang bij hebben.

- **Het gesloten of klassieke model:** de onderneming is hier gescheiden van de eigenaren, maar de eigenaren hebben wel rechten in de onderneming, zoals bij een besloten vennootschap. Het vermogen bestaat uit interne financiering en bankkrediet. De informatieverschaffing is van belang voor aandeelhouders en overige financiers.
- **Het open of moderne model:** de onderneming wordt gezien als een subsysteem van het totale maatschappelijke systeem. De leiding is hier niet de enige belanghebbende, maar er zijn vele participanten. De informatieverschaffing is hier erg belangrijk.

Niet alle ondernemingen komen overeen met één van deze modellen. Het kan zijn dat een onderneming van model veranderd is en er van beide modellen nog sporen te zien zijn.

Informatievoorziening: vraag en aanbod

Informatievoorziening kan weergegeven en verklaard worden vanuit het idee dat informatie een goed is waarnaar vraag is en waarvoor aanbod plaatsvindt vanuit ondernemingen.

De **vraag naar informatie** wordt uitgevoerd door alle belanghebbenden van de onderneming. Hier is het van belang dat alle informatie beschikbaar is, die nodig is om tot een beslissing te komen. Een voorbeeld hiervan is de beslissing om aandelen van de onderneming te kopen. Teveel informatie is ook niet goed, omdat het voor de belanghebbenden wel overzichtelijk moet blijven.

Het **aanbod van informatie** wordt verzorgd door de ondernemingen zelf. Bij het aanbod van informatie is er terughoudendheid in de informatievoorziening. Er is privacy en een mate van vrijheid nodig in de beleidsruimte waarover geen informatie naar buiten gebracht wordt, omdat dit een nadeel kan betekenen als deze informatie in handen van de concurrentie valt.

Vraag en aanbod moeten op elkaar afgestemd worden. Hier bestaat geen marktmechanisme voor en er is vaak sprake van tegengestelde belangen. Daarom zijn de wetten en regels zo belangrijk bij de externe verslaggeving. Dit lost het probleem niet op, er ontstaan steeds nieuwe ontwikkelingen. Frictie kan blijven ontstaan, wat te zien is aan het aantal 'boekhoudschandalen'. Hierdoor worden de regels verscherpt en komt er meer toezicht. Regelgeving is daarom een dynamisch proces.

Recht en externe informatieverschaffing

Wetten en regels zijn ontstaan, omdat er verschillende belangen zijn bij het verschaffen van informatie.

Zelfregulering

In een organisatie zijn er personen die een verantwoordelijkheid dragen en zij zijn bereid een gedeelte van de informatie die zij bezitten te verschaffen aan derden, waar ze vaak zelf belang bij hebben. Er kunnen bijvoorbeeld geen financiers gevonden worden zonder dat zij de mogelijkheid hebben informatie van de onderneming te kunnen inzien. Ook kan een onderneming als onbetrouwbaar gezien worden als er geen informatie naar buiten gebracht wordt.

Wetgeving

Zelfregulering is soms niet goed mogelijk als de wetgeving ingewikkelder wordt. Regels bieden wel houvast in het maatschappelijk verkeer. Er is bekend welke informatie naar buiten gebracht moet worden. Ontstaan er geschillen tussen de partijen, dan kunnen zij naar de rechter stappen. Hiervoor is de Ondernemingskamer en als een partij in hoger beroep gaat, vindt dit plaats bij de Hoge Raad. De uitspraken van de rechter, ook wel **jurisprudentie** genoemd, zijn een aanvullende bron van normen.

De eerste wetgeving met betrekking tot externe verslaggeving ontstond in 1970, wat relatief laat is in vergelijking met andere landen. De Wet op de Jaarrekening van Ondernemingen ontstond in 1971. Tegenwoordig is de wetgeving die van belang is voor de externe verslaggeving, te vinden in het Burgerlijk Wetboek (BW), Boek 2, Titel 9.

Regelgeving

De **Raad voor de Jaarverslaggeving** (RJ) is een privaatrechtelijk orgaan dat regels voor de jaarverslaggeving in Nederland heeft ontwikkeld. Dit zijn richtlijnen om de normen die maatschappelijk aanvaardbaar zijn, verder in te vullen. De richtlijnen hebben geen wettelijke status, maar zijn wel zo ver ontwikkeld dat ze gezag hebben.

Internationaal

Steeds meer ondernemingen hebben vestigingen in het buitenland en krijgen te maken met verschillen in nationale regels. Om die reden wordt er al vanaf de jaren zeventig van de vorige eeuw geprobeerd om alle regels samen te brengen tot een internationale regelgeving. De oprichting van de *International Accounting Standards Committee* (IASC) in 1973 is hiervoor van belang geweest. Tegenwoordig heet dit de **International Accounting Standards Board** (IASB). De IASB ontwikkelde algemene standaarden, *International Accounting Standards* (IAS) en dit heet tegenwoordig **International Financial Reporting Standards** (IFRS). In het begin bleef dit bij algemene standaarden, maar na verloop van tijd ging dit over in gedetailleerde regelgeving, die vanaf 2005 verplicht is voor de jaarrekeningen van beursgenoteerde ondernemingen.

Bedrijfseconomie

Bij externe verslaggeving wordt veel gebruik gemaakt van bedrijfseconomische begrippen. De **bedrijfseconomie** geeft ook weer hoe omzet, vermogen en winst moeten worden gemeten. Door de regelgeving wordt de invulling van deze begrippen ook overgelaten aan de bedrijfseconomie.

Bij het probleem tussen de juridische vorm en de economische werkelijkheid moet naar het laatste worden gekeken. De materiële economische betekenis van een transactie moet in de gekozen vormgeving tot uitdrukking komen. Er moet dus economisch inzicht zijn en door de vorm heen gekeken worden, dit wordt **substance over form** genoemd. Een voorbeeld hiervan is dat de mate waarin er sprake moet zijn van garantie over de omzet, bepaald wordt door de verkoopvoorwaarden van een onderneming.

Informatieverschaffing

Verschillende momenten en gelegenheden zijn een aanleiding voor informatieverschaffing aan derden. Er zijn dus verschillende vormen van externe verslaggeving.

Systematische informatie is informatie die na een bepaalde periode steeds terugkomt. Voorbeelden hiervan zijn de jaarrekening en het jaarverslag. **Incidentele informatie** is informatie naar aanleiding van een bepaalde gebeurtenis. Een voorbeeld hiervan is een overname of fusie.

Tussentijdse informatieverschaffing

De jaarrekening en het jaarverslag zijn belangrijke onderwerpen binnen *financial accounting*, waar dan ook de meeste regelgeving voor is. Deze normen worden veelal ook toegepast op halfjaarlijkse en kwartaalberichten.

Jaarlijks een financieel overzicht van een onderneming is niet voldoende als de aandeelhouders buitenstaanders zijn. Beursgenoteerde ondernemingen zijn in ons land dan ook verplicht halfjaarberichten uit te brengen. De Europese Unie (EU) heeft dit ook onlangs voorgeschreven. Een verdergaand voorstel van de Europese Unie om ook de kwartaalcijfers verplicht te stellen, is afgewezen. Er wordt gedacht dat dit in het nadeel is van het doel van de onderneming op lange termijn. Het zou ervoor kunnen zorgen dat de onderneming een te grote nadruk legt op korte termijn resultaten.

Het publiceren van kwartaalrapportage is in Nederland nog niet verplicht, maar toch wordt dit door diverse ondernemingen al wel bekend gemaakt. De verwachting is dat de druk van aandeelhouders groter zal worden en ondernemingen dus steeds meer en vaker gaan publiceren. Als er zich ontwikkelingen voor doen die koersgevoelig zijn, is een onderneming wel verplicht deze bekend te maken.

Bij het opstellen van halfjaarberichten moeten Europese beursfondsen *IAS 34 Interim Financial Reporting* toepassen. Dit houdt in dat de overzichten die voor de jaarrekening verplicht zijn in verkorte vorm weergegeven en toegelicht moeten worden.

Maatschappelijke informatieverschaffing

Steeds meer ondernemingen vinden, het buiten de verplichting om verantwoording af te leggen over de financiële gegevens, ook belangrijk dat het ondernemen maatschappelijk verantwoord gebeurt. Daarom brengen deze ondernemingen een duurzaamheidsverslag uit. De algemene regels daarvoor zijn vastgelegd door de **Global Reporting Initiative** (GRI). In Nederland adviseert de RJ om dit tegelijk met de jaarrekening uit te brengen en te verwerken in het verslag van de raad van bestuur.

De maatschappelijke verslaggeving bestaat uit vier aspecten:

- **Algemene aspecten:** de relatie met de bedrijfsstrategie;
- **Milieu aspecten:** het gebruik en de effecten ervan;
- **Sociale aspecten:** arbeidsaangelegenheden, mensenrechten en integriteit;
- **Economische aspecten:** de financiële bijdrage aan de maatschappij.

Bij deze aspecten moet op de volgende vijf punten worden gelet en verantwoording worden afgelegd:

- De dialoog met de belanghebbenden;
- Het beleid;
- De organisatie van het beleid;
- De uitvoering en de uitkomsten daarvan;
- Toekomstverwachtingen.

In Nederland is alleen verslaggeving van het milieu aspect verplicht voor bepaalde bedrijven.

Fiscale jaarrekening

In Nederland is er een fiscale wetgeving, die een langere traditie kent dan de wetgeving rond de jaarrekening; de fiscale wetgeving ontstond namelijk al in 1914 bij de introductie van de inkomstenbelasting. Hier wordt onder andere in geregeld dat het belastbaar bedrag het verschil is van het fiscaal vermogen aan het begin en het eind van het boekjaar. Bij bepaling van fiscale winst en vermogen moet het goed koopmansgebruik in acht worden genomen. Om dubbel werk te voorkomen, werden deze gegevens ook gebruikt voor de externe verslaggeving. De wetgeving heeft zich de laatste tijd zo ontwikkeld dat de wettelijke jaarrekening niet meer het stelsel van de fiscale jaarrekening hanteert.

In andere landen is juist het omgekeerde het geval, de fiscale wetgeving sloot zich aan bij de vennootschappelijke wetgeving. De vennootschappelijke jaarrekening is dan dus de basis voor het heffen van belasting, dit wordt **Massgebelijkheid** genoemd. Dit zorgt nog al eens voor vertekening van resultaten met als doel van de onderneming minder belasting te betalen. De IFRS staat niet toe dat fiscale regels bij verslaggeving een rol spelen.

Financiële verslaggeving en internet

De laatste jaren hebben steeds meer ondernemingen financiële informatie op hun websites opgenomen.

Enerzijds gaat het om formele informatie die door de wetgeving verplicht wordt gepubliceerd te worden. Anderzijds gaat het om vrijwillig verstrekte informatie. Het voordeel van financiële verslaggeving via internet is dat gebruikers, zoals stakeholders, hun informatie van internet afhalen. Hierdoor hoeven ze niet langer langs de Kamer van Koophandel te gaan.

De financiële informatie kan op websites van ondernemingen vaak gevonden worden onder de kop *Investor Relations*. Sinds januari 2007 kunnen ondernemers hun financiële rapportage grotendeels doen met behulp van de **XBRL-taxonomie**. Taxonomie is een stelsel van begrippen met een duidelijk omschreven inhoud. De taxonomie is gezamenlijk ontwikkeld door overheid en bedrijfsleven met als doel het bijdragen aan een makkelijkere uitwisseling van informatie tussen organisaties.

De Nederlandse taxonomie is gebaseerd op XBRL, dat staat voor *eXtensible Business Reporting Language*. XBRL is een soort financiële taal voor het gestructureerd en gestandaardiseerd verzamelen, verwerken en uitwisselen van financiële en zakelijke informatie.

Onderzoek en feitelijke informatie

Wetenschappelijk onderzoek naar de verslaggeving is er om structuur in de verslaggeving aan te brengen, omdat ordening in externe verslaggeving belangrijk is. Onderzoek kan ontwerpend en verklarend van aard zijn. **Ontwerpend onderzoek** houdt het bedenken van nieuwe rekenregels en modellen in, terwijl **verklarend onderzoek** zich richt op het begrijpen van verschijnselen. Voor deze laatste is een theorie over empirische verschijnselen nodig en toetsingsinstrumenten om de theorie te toetsen. Bij het onderzoeken van historische gegevens kan het onderzoek ook beschrijvend van aard zijn. Het is van belang dat er een onderzoeksvraag geformuleerd wordt en dat er vervolgens een theoretische basis wordt gevonden voor het onderzoek.

Ontwerpend onderzoek

Het doel van **ontwerpend onderzoek** is het maken van een ideaal model van externe verslaggeving of onderdelen daaruit. Aangezien externe verslaggeving bestaat uit verschillende aspecten, is een interdisciplinaire benadering van het vak externe verslaggeving relevant. Ontwerpend onderzoek heeft met name tot de jaren zeventig in de vorige eeuw veel belangstelling gekend.

Verklarend onderzoek wordt vormgegeven rond de volgende drie elementen:

- Empirische verschijnselen;
- Een theorie omtrent de verschijnselen;
- Instrumenten om de theorie te toetsen.

Economisch onderzoek

Bij economisch onderzoek zijn vier economische theorieën van belang:

- De theorieën van financiële markten;
- Theorieën van organisaties;
- Theorieën van markten in het algemeen;
- Theorieën van de overheid.

Het onderzoek dat gebruik maakt van de theorie van financiële markten, onderzoekt of de externe verslaggeving van invloed is op de prijsvorming op markten. De **efficiënte markthypothese (EMH)** is een veel gehanteerde hypothese. Deze hypothese stelt dat bij prijsvorming op alle informatie gereageerd wordt. Voor de koersveranderingen als gevolg van methodewijziging wordt het **capital asset pricing model (CAPM)** gebruikt. Deze stelt dat de koersen niet reageren op een methodewijziging of de wijziging moet een *cashflow-effect* hebben.

De mechanistische hypothese beweert het tegenovergestelde, dat de wijziging van methode dus wel effect heeft op de koers. Onderzoek richt zich vooral op het verwerpen van hypothesen.

Organisatietheorie

De organisatietheorie is ontwikkeld door *Watts* en *Zimmerman*, waarbij geprobeerd wordt een antwoord te vinden op de vraag waarom ondernemingen bepaalde informatie wel naar buiten brengen en andere informatie niet. Ze maken hierbij gebruik van de **agency-theorie**.

Economic consequences is het onderzoek naar de beïnvloeding van geldende regels voor externe verslaggeving op het investeringsgedrag van ondernemers.

De **economische theorie van de overheid** doet voorspellingen over het gedrag van de overheid. Er wordt gedacht dat bepaalde partijen bevooroordeeld worden en de overheid een eigenbelang heeft.

Informatie wordt verzameld in databanken, ook de gegevens van jaarrekeningen zijn hierin opgeslagen.

C. Inleiding Accounting Hoofdstuk B Regelgeving

Bij externe verslaggeving zijn er veel regels. Om deze allemaal te begrijpen, zijn de regelgevende instanties van belang, hieronder worden die van Nederland besproken. De regelgeving in Nederland wordt sterk beïnvloed door internationale ontwikkelingen.

Regelgevende instanties op nationaal niveau

De wetgever

De meest voor de hand liggende regelgevende instantie is de wetgever, omdat het tenslotte een taak van de overheid is om regelend op te treden. Soms wordt er een onderscheid gemaakt tussen wetgeving en regelgeving, waarbij de regels van niet-wettelijke instanties onder regelgeving vallen. Hier wordt het begrip regelgeving in brede zin toegepast en valt ook de wetgeving hier onder.

De belangrijkste regelgeving is te vinden in het BW, boek 2, titel. Hierin staan de regelingen met betrekking tot de vorm van de jaarrekening, het jaarverslag, de accountantscontrole en het deponeren van deze stukken bij het Handelsregister.

Deze regelingen zijn alleen van toepassing op de in artikel 360 lid 1 genoemde rechtspersonen:

- Onderlinge waarborgmaatschappij;
- Coöperatie;
- Besloten vennootschap;
- Naamloze vennootschap.

Als een onderneming of stichting een onderneming van een bepaalde grote in stand houdt, valt die ook onder deze regelgeving.

Voor beursgenoteerde ondernemingen is de Wet financiële toezicht van belang. In deze wet zijn bepalingen opgenomen omtrent tussentijdse berichtgeving en de termijnen van en wijze waarop publicatie van financiële verslagen door beursgenoteerde ondernemingen plaats moet vinden. Aan ondernemingsraden wordt door middel van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) recht op financiële informatie gegeven.

De rechter

Ook de rechter speelt een rol en met name de **jurisprudentie**, de rechtelijke uitspraken, vormen een bron van geldend recht. In ons land wordt er veel waarde gehecht aan deze jurisprudentie, omdat de wetgever ervoor heeft gekozen zich te beperken tot de algemene regelgeving. Wel moet er voorzichtig worden omgegaan met het omzetten van jurisprudentie in normen die algemeen zijn, omdat de uitspraak dient om een specifiek geschil tussen partijen op te lossen.

In het Amsterdamse Gerechtshof is de **Ondernemingskamer** te vinden. Iedereen kan hier naar toe stappen om de naleving van de wettelijke regels met betrekking tot externe verslaggeving te vorderen. Hiervoor is het niet nodig schade geleden te hebben.

Rol van de Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Externe verslaggeving zorgt voor een groot deel voor het goed functioneren van de effectenbeurzen. Om die reden zijn de toezichthouders van beursorganisaties even belangrijk als de regelgevende instanties. Dit is alleen zo als een onderneming op de beurs aandelen of obligaties verhandelt.

De voorwaarde om op de beurs te worden toegelaten, is het naleven van de voorschriften, die gaan over de periodieke en incidentele berichtgeving, waarin ook emissieprospectus en fusieberichten zijn geregeld. Er wordt ook toezicht gehouden op het uitoefenen van deze regels, dit gebeurt door de **Autoriteit Financiële Markten (AFM)**.

De Raad voor de Jaarverslaggeving

Zoals al besproken in hoofdstuk A, is de RJ een belangrijk privaatrechtelijk orgaan. Deze bestaat uit drie delegaties met elk vier leden:

- Verschaffers van informatie;
- Gebruikers van informatie;
- Controleurs van informatie.

Voor het tot stand komen van richtlijnen is het van belang dat alle drie de delegaties hiermee instemmen. De richtlijnen hebben geen wettelijke status, maar zijn wel zo ontwikkeld dat ze gezag hebben. Om van deze richtlijnen af te wijken, moeten goede redenen bestaan.

Regelgevende instanties op internationaal niveau

Steeds meer ondernemingen openen vestigingen in het buitenland, waardoor internationale regelgeving steeds belangrijker wordt. Voor Nederland zijn de regels van de EU en de *International Accounting Standards Board (IASB)* van belang. Voor ondernemingen met een beursnotatie in de Verenigde Staten is ook de Amerikaanse regelgeving van belang.

International Accounting Standards Board

Op mondiaal niveau werken organisaties samen door middel van de IASB, deze zorgt ervoor dat de IFRS goed verwerkt wordt in de nationale regelgeving. De regelgeving van de IASB is sterk Angelsaksisch ingericht, wat betekent dat er niet veel algemene regelgeving is, maar dat alles gedetailleerd is uitgewerkt per thema. Dit is om interpretatieproblemen te voorkomen en wanneer er zich toch problemen voordoen, dan is daarvoor het *International Financial Reporting Interpretation Committee (IFRIC)* in het leven geroepen.

De Europese Unie

Als het om jaarrekeningen gaat, zijn de vierde en de zevende richtlijn van de EU van belang. Deze richtlijnen zijn in Nederland verwerkt in het al eerder besproken BW 2, titel 9. Het aanpassen van de regelgeving op nationaal niveau aan die van internationaal niveau is voor alle lidstaten verplicht.

Er kunnen internationale standaarden gebruikt worden met verplichte toepassing van de IFRS. Het toepassen van de IFRS is in Europa verplicht voor alle geconsolideerde jaarrekeningen van beursgenoteerde vennootschappen, waardoor de IFRS een wettelijke status heeft. De niet-beursgenoteerde ondernemingen mogen op vrijwillige basis ook de IFRS toepassen.

Voor iedere IFRS wordt eerst nagegaan of dit past binnen het huidige stelsel van regels in Europa; dit wordt de **endorsement-procedure** genoemd. Het is immers niet gewenst dat er strijdigheden bestaan tussen de EG-richtlijnen en IFRS. Daarnaast is er ook het proces van *enforcement*, dat zorgt voor het toezicht op naleving van de regels. Voordat een IFRS goedgekeurd wordt door de Europese commissie, geeft de *European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)* eerst een advies over de goedkeuring.

Verenigde Staten

In de VS is weinig regelgeving. De regelgeving die er is, ligt vooral in de handen van de **Financial Accounting Standards Board (FASB)**. Dit is een particulier initiatief en deze stellen *Generally Accepted Accounting Principles (US GAAP)* vast. De naleving ervan wordt wel afgedwongen door het accountantsberoep, alleen is er geen controle.

Er vindt wel controle plaats door de *Securities and Exchange Commission* (SEC) voor de beursgenoteerde ondernemingen.

Structuur wetgeving

De structuur die de wetgever gegeven heeft aan het BW, boek 2, Titel 9, is goed te zien in tabel 2.1 van de verplichte literatuur. Hier is te zien dat titel 9 uit 16 afdelingen bestaat.

De regelgeving van de jaarrekeningen is te vinden in de afdelingen 2 tot en met 6.

Hierbij staat artikel 362 lid 1 centraal waarin een algemene bepaling staat:

'De jaarrekening geeft volgens normen die in het **maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar** worden beschouwd een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd omtrent het vermogen en het resultaat, en verder voor zover de aard van een jaarrekening dat toelaat, omtrent de solvabiliteit en de liquiditeit van de rechtspersoon.'

Zoals al eerder besproken, heeft de wetgever dus gekozen voor algemene regelgeving, zodat deze dynamisch is en zich kan aanpassen aan de in het maatschappelijk verkeer aanvaardbare normen zonder daarbij de wetgeving te hoeven aanpassen.

Opzet jaarrekening volgens Titel 9

Er wordt in de wet onderscheid gemaakt tussen de enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening. Gezamenlijk vormen beide de jaarrekening van de vennootschap. De **enkelvoudige jaarrekening** is de jaarrekening van de rechtspersoon. De activa en passiva worden daarop volgens juridische criteria opgenomen. De **geconsolideerde jaarrekening** is de jaarrekening die zo is opgemaakt alsof alle door de vennootschap beheerste rechtspersonen deel van één geheel uitmaken, zodat de activa en passiva van al deze ondernemingen in de balans zijn opgenomen en de kosten en opbrengsten in de winst- en verliesrekeningen.

Indeling jaarrekening

Zowel de enkelvoudige als de geconsolideerde jaarrekening bevatten volgens Titel 9 een balans, een winst- en verliesrekening en een toelichting daarop. Volgens IFRS bevat de jaarrekening daarnaast als belangrijkste overzichten een kasstroomoverzicht en een overzicht van mutaties in het eigen vermogen.

Wat betreft het opstellen van de jaarrekening is in de wet omschreven:

'samenvoeging, ontleding en rangschikking'. Hieruit blijkt dat posten afzonderlijk genoemd dienen te worden en in goede volgorde zodat er een goed inzicht ontstaat. De wetgever heeft hier niet voor algemene bepalingen gekozen, maar voor een zeer gedetailleerde en dwingende regeling. Dit blijkt uit het feit dat de indeling precies is uitgewerkt en ook voor een groot deel de benamingen van de posten zijn vastgelegd. Ondernemingen kunnen wel zelf nog een detaillering aanbrengen of deze in de toelichting opnemen.

Indeling balans

Bij het indelen van de balans is de groepering van posten en het aanhouden van een bepaalde volgorde van belang. Dit zorgt namelijk voor een beter inzicht. Er zijn verschillende modellen om een balans in te delen. Een bedrijf moet de balans in zijn geheel indelen op basis van één model.

Indeling winst- en verliesrekening

Uit de **winst- en verliesrekening** is het resultaat en de opbouw daarvan af te lezen. Hierbij is het van belang dat het verschil tussen het bedrijfsresultaat, dat gerelateerd is aan de omzet, en de bedrijfslasten, die daar minder afhankelijk van zijn, naar voren komt.

Betekenis van Titel 9 voor ondernemingen die IFRS toepassen

Beursgenoteerde ondernemingen moeten vanaf 2005 de regels van de IASB, oftewel de *International Financial Reporting Standards*, toepassen zoals deze door de EU zijn geaccepteerd. Dit gebeurt op basis van de Europese Verordening die rechtstreeks voor hen geldt. Dit heeft als gevolg dat voor ondernemingen voor de geconsolideerde jaarrekening de afdelingen 2 t/m 6 van Titel 9 niet van toepassing zijn. De overige jaarrekeningbepalingen van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek zijn grotendeels wel van toepassing. Wanneer een onderneming IFRS toepast bij de geconsolideerde jaarrekening, hoeft zij dit niet toe te passen bij de enkelvoudige jaarrekening. Uit BW2 blijven de volgende regels gelden:

- De algemene voorschriften over de termijnen waarop de jaarrekening moet worden opgemaakt;
- De voorschriften wat betreft wettelijke reserves e.d.;
- De voorschriften opgenomen in de afdelingen 7 t/m 10 van Titel 9 die betrekking hebben op de inhoud van het jaarverslag;
- De bij de jaarrekening te voegen overige gegevens;
- De accountantscontrole;
- De voorschriften voor de publicatie van jaarrekeningen.

Waardering en resultaatbepaling

De wetgever beperkt zich tot hoofdzaken wat betreft de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat. De gekozen grondslagen moeten in de toelichting worden vermeld. De toelichting bestaat, zowel bij ondernemingen die Titel 9 volgen als ondernemingen die IFRS toepassen, uit twee onderdelen:

- Een beschrijving van de toegepaste grondslagen voor de waardering van de balansposten en van de posten in de winst- en verliesrekening;
- Een nadere cijfermatige toelichting op individuele posten.

In artikel 362 lid 2 en 3 wordt gesteld dat de balans en winst- en verliesrekening weergegeven moet worden als 'getrouw, duidelijk en stelselmatig'. Duidelijkheid wordt verkregen door toepassing van de normen voor indeling en presentatie. Getrouwheid en stelselmatigheid hebben betrekking op het bepalen van het vermogen en resultaat.

Overige informatie in de toelichting

In de toelichting wordt echter nog al eens andere informatie verlangd:

- **De inlichtingen over werknemers:** dit staat in artikel 382.
- **De beloningen van de directie en commissarissen:** dit staat in artikel 383. Soms is vrijstelling hiervan mogelijk, bijvoorbeeld bij een kleine onderneming.
- **De informatie over kapitaalbelangen:** dit staat in artikel 379, 367 en 375 lid 1.
- **Jaarverslag:** dit staat in BW afdeling 7 en geeft een uiteenzetting over de gang van zaken.
- **De overige gegevens:** dit is een willekeurige opsomming van gegevens, zoals de bestemming van de winst, de accountantsverklaring, gebeurtenissen met belangrijke financiële gevolgen, jaarrekeningen van dochtermaatschappijen.

Openbaarmaking

De voorschriften met betrekking tot de publicatie van de jaarstukken staan in afdeling 10, artikel 394. Deze jaarstukken, jaarrekening, jaarverslag en overige gegevens, worden openbaar gemaakt door deponering bij het Handelsregister, zodat iedereen over deze informatie kan beschikken. Ook zijn er enkele vrijstellingen; in afdeling 11 zijn deze te vinden voor de kleine en middelgrote ondernemingen. Er is te vinden dat deze minder informatie hoeven te publiceren, omdat deze ondernemingen gezien worden als een verlengstuk van het vermogen van de eigenaar.

Om wettelijk als een kleine of middelgrote onderneming gezien te worden, moet er voldaan worden aan minimaal twee van de drie gestelde eisen. Deze eisen hebben betrekking op het balanstotaal, de netto-omzet en het aantal werknemers. De eisen worden voortdurend aangepast aan de ontwikkelingen van de geldontwaarding.

Rechtspleging

Er is een bijzonder soort procedure voor de Ondernemingskamer als er gekeken wordt naar de jaarrekening en het jaarverslag. Deze procedure wordt gekenmerkt door een betrekkelijk makkelijke rechtsingang. Indien een belanghebbende van oordeel is dat de jaarrekening of het jaarverslag niet aan de bepalingen van Titel 9 doet, kan er een verzoekschrift worden ingediend bij de Ondernemingskamer. Deze kan vervolgens aanbevelingen geven voor veranderingen in het desbetreffende jaarverslag, indien geconcludeerd wordt dat verzoeker gelijk had.

D. SlimCheck Inleiding Accounting

De SlimCheck is een handige begrippenlijst die een ideale uitkomst biedt aan de laatste stressmomenten voor een tentamen als je nog snel even een begrip wilt opzoeken. De begrippen zijn alfabetisch gesorteerd zodat het vinden van het begrip heel gemakkelijk gaat. De getallen achter het begrip corresponderen met de bladzijdennummers waarop de begrippen in het verslag zijn uitgelegd.

Inleiding Accounting (deel 1)			
☐ Aanbod van informatie	4	☐ Externe belanghebbenden	3
☐ Aandelenkapitaal	49, 50	☐ Externe informatievervalsing	3
☐ Aangroeibeginsel	19	☐ Externe verslaggeving	3
☐ Absorption costing	39	☐ Factoring	44
☐ Accountantsverklaring	16	☐ Fair value	27, 35
☐ Accounting concept of profit	25, 26	☐ Fifo-veronderstelling	39
☐ Accountingwinst	26	☐ Financial Accounting Standards Board	10
☐ Accrual accounting	26	☐ Financial lease	32, 58
☐ Activa	27	☐ Financieringsactiviteiten	58
☐ Activeringscriteria	31	☐ Functionele kostensplitsing	54
☐ Actuele waarde	27	☐ Geamortiseerde kostprijs	43
☐ Afschrijven	36	☐ Geconsolideerde balans	49
☐ Afschrijven naar rato van gebruik	33	☐ Geconsolideerde jaarrekening	11
☐ Agency-theorie	8	☐ Gemiddelde inkoopprijs	39
☐ Agioreserve	50	☐ Gesloten model	4
☐ Alg. Vergadering van Aandeelhouders	15	☐ Global reporting initiative	6
☐ All-inclusive concept of income	53	☐ Going concern	23
☐ Annuitaire afschrijving	33	☐ Goodwill	35
☐ Audit committee	14	☐ Herwaarderingsreserve	34, 51, 52
☐ Autoriteit Financiële Markten	9, 10, 17	☐ IAS 1	21
☐ Balans	20	☐ Immateriële vaste activa	35
☐ Bedrijfseconomie	5	☐ Impairment	43
☐ Beurskoers	43	☐ Impairment test	26, 36
☐ Bezitsmodel	3	☐ Incidentele informatie	5
☐ Boekwaarde	34	☐ Incourante aandelen	43
☐ Boven pari	50	☐ Indirecte opbrengstwaarde	26, 27
☐ Capital asset pricing model	7	☐ Inflatie	29
☐ Categorische kostensplitsing	54	☐ Informatiebehoeften	3
☐ Completed contract methode	40	☐ Integrale kostprijs	38
☐ Conceptual framework	19	☐ International Accounting Standards Board	5, 10, 19
☐ Constructive obligation	45	☐ International Financial Reporting Standards	5
☐ Continuïteitbeginsel	19	☐ Interne informatievervalsing	3
☐ Creditzijde	22	☐ Investeringsactiviteiten	58
☐ Current operating concept of income	53	☐ Investeringsbeslissing	25
☐ Debetzijde	22	☐ Jurisprudentie	4, 9
☐ Debiteuren	42	☐ Kapitaalbescherming	51
☐ Decharge	15	☐ Kapitaalstandhoudingsbegrip	21
☐ Degressief afschrijven	33	☐ Kasstroomoverzicht	22, 57
☐ Direct costing	39	☐ Koopkracht	30
☐ Directe opbrengstwaarde	27	☐ Koopkrachtcorrectie	30
☐ Disconteringsvoet	25	☐ Kosten	28
☐ Diversiteitverschijnsel	34	☐ Leasing	32, 58
☐ Dubbel boekhouden	19	☐ Legal obligation	45
☐ EBIT	55	☐ Lessee	32
☐ EBITDA	55	☐ Lessor	32
☐ Economic concept of profit	25	☐ Lifo-veronderstelling	39
☐ Economic consequences	8	☐ Lineair afschrijven	33
☐ Economisch eigendom	32	☐ Liquide middelen	42
☐ Economische theorie van de overheid	8	☐ Massgebelijkheid	6
☐ Eerstelijns-toezichthouder	17	☐ Matching-beginsel	28
☐ Effecten	42	☐ Materiality	20, 23
☐ Efficiënte markthypothese	7	☐ Materiële vaste activa	31
☐ Eigen vermogen	49	☐ Minderheidsbelang	53
☐ Endorsement-procedure	10	☐ Minimumwaarderingsregel	40
☐ Enkelvoudige jaarrekening	11	☐ Nettokasstromen	25
☐ Ex ante-benadering	25	☐ Netto-omzet	55
☐ Ex post-benadering	25	☐ Niet-verdeelde winsten	53
☐ Exit value	27	☐ Nominalistische methode	29

E. Beschikbaarheidsdata verslagen SlimStuderen.nl

Wij streven ernaar om de verslagen zo snel mogelijk beschikbaar te stellen zodat je je optimaal op je tentamens kunt voorbereiden. Met onderstaande tabel heb je een duidelijk overzicht van wanneer alle verslagen beschikbaar zijn. Als je op werkdagen vóór 15 uur bestelt, heb je de verslagen de volgende dag al in huis!

VERSCHEIJNINGSDATA VERSLAGEN SLIMSTUDEREN	
BACHELOR 1	
Wiskunde 1	28-09-2011
Inleiding Accounting	28-09-2011
Micro-economie	16-11-2011
Macro-economie	25-01-2012
Wiskunde 2	25-01-2012
Toegepaste statistiek 1	28-03-2012
Marketing	28-03-2012
Organisatie en Strategie	23-05-2012
Boekhouden	23-05-2012
BACHELOR 2	
Internationale economie	28-09-2011
Fiscale economie	28-09-2011
Finance 1	16-11-2011
Toegepaste Statistiek 2	16-11-2011
Toegepaste micro-economie	25-01-2012
Geschiedenis van het economisch denken	25-01-2012
Methoden en Technieken	28-03-2012
Inleiding gedragseconomie	28-03-2012
Accounting	23-05-2012

De verslagen kunnen tevens als pre order worden besteld. Dit betekent dat je al aan het begin van het blok een bestelling kunt plaatsen. De bestelde verslagen zullen vervolgens worden verzonden op de dag dat de verslagen verschijnen. Als je dus een pre order plaatst, ben je er zeker van dat je het verslag als eerste in huis hebt. Zodra de bestelling is geplaatst, hoef je nergens meer aan te denken, wij zorgen voor de rest!

Ga naar onze website www.slimstuderen.nl voor meer informatie!

F. Capita Selecta

Capita Selecta helpt studenten met het voorbereiden van hun tentamens. Wij doen dit door het aanbieden van bijles-cursussen. Sinds de oprichting in 1994 is gebleken dat studenten veel baat hebben bij deze vorm van studie-ondersteuning.

De cursussen van Capita Selecta hebben als doel studenten voor te bereiden op het tentamen. Een Capita-cursus wordt gegeven door een zorgvuldig geselecteerde repetitor (student-docent) en vindt plaats in kleine groepen van 3 tot 12 personen. Tijdens de cursus worden door middel van een lespakket met oude tentamens de essentiële onderdelen van het vak behandeld. Verder is er te allen tijde gelegenheid om vragen te stellen.

Een cursus is onderverdeeld in 3 lessen van 3 uur bij kleine vakken, of 4 lessen van 3 uur bij grote vakken. Over het algemeen begint de cursus ruim een week voor het tentamen.

Het is de bedoeling dat de student door veel oefenen en vragen te stellen zijn kennis in resultaat om kan zetten. Daarom is het belangrijk dat de student actief deelneemt aan de lessen en de lessen goed voorbereidt. Het slagingspercentage na het volgen van een cursus ligt boven de 70%.

Let op: Voor de tussentoets van Inleiding Accounting hebben we nu een **speciale actie!** Hou de website in de gaten voor meer informatie of word vrienden op facebook.

G. Oefenopgaven Wiskunde 1

In de lessen van Capita Selecta wordt er geoefend met oefenopgaven die door Capita Selecta zijn ontwikkeld en een goede afspiegeling van het tentamen zijn. Om je een idee te geven hoe deze oefenopgaven eruit zien, wordt op de volgende pagina's een aantal oefenopgaven behandeld. De antwoorden kun je vinden op www.capitaselecta.nl.

Voorbeeldvragen Wiskunde 1 Capita Selecta

Deze oefensommen zijn voorbeelden van de vragen die je tijdens de cursus en je tentamen kan verwachten. Gebruik geen grafische rekenmachine, boek of aantekeningen bij het oplossen van de oefensommen. Veel succes!

1. Vereenvoudig $(2x^2y)^3(2y)^{-2}$
2. Bepaal $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\ln(x)}{\sqrt{x}}$ of laat zien dat deze niet bestaat.
3. Ontbind de polynoom $x^4 - 5x^2 + 4$ in een product van lineaire factoren.
4. Gegeven is de functie $f(x) = x\sqrt{5 - 6x}$
  - a. Bepaal het domein van deze functie.
  - b. Bepaal de intervallen waarop deze functie positief is.
  - c. Bepaal de intervallen waarop deze functie stijgend is.
5. Gegeven is $x^2y^3 = 2x - y$, bepaal via impliciet differentieren de afgeleide $\frac{dy}{dx}$.
6. Bepaal de inverse van $f(x) = (x - 3)^2$ en laat zien voor welke x deze geldt.
7. Gegeven is de functie $f(x) = \sin(4x)$
  - a. Bepaal de Taylorreeks rond $a = 0$ en tot graad $n = 3$.
  - b. Wat is de ressterm bij deze graad?

8.

Bepaal of de functie $f(x, y) = \frac{x^2 + 2y^2}{\sqrt{x^2 + 3y^2}}$ homogeen is en bepaal de graad van homogeniteit.

9.

Gegeven is de functie $f(x, y) = -\frac{1}{3}x^3 + 2y^2 + xy$.

- a. Bepaal de stationaire punten van deze functie.
- b. Laat zien of deze punten een minimum, maximum of buigpunt zijn.

10.

Vind het maximale volume van een rechthoekige doos ($V(x, y, z) = xyz$) als gegeven is dat $x + 8y + 7z = 24$.

De antwoorden op deze oefenopgaven zijn te vinden op www.capitaselecta.nl.